

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se začne naročevanje na zadnje četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ sedaj pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gl. 30 kr.

Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gl. — kr.

Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.

Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Nova konstelacija evropskih zveznikov.

[Izv. dop.]

Politično nebo se je jelo v zadnjih dneh zagrinjati v temne oblake. Gambettin precej ponosen govor, bi zagotavljal, je neposreden uzrok, da je prešinil premogočno Nemčijo strah z električno hitrostjo. Zatorej je razprostrla nemudoma svoje tipalce, da bi, to se ume, na lastno korist razdvojila ali združila sedanje ev-

ropske zveznike. V prvi vrsti je objela Nemčija s pravo dekliško zaljubljenostjo našo državo. Sprejem cesarjevega naslednika Rudolfa v Berlinu nam kaže dovolj jasno, kako nas potrebuje sicer ponosna sosedinja v strahu pred za veke ponižanimi Francozi, kakor je je zagotavljala še pred malo leti.

A ne samo Francozje so krivi našega ne navadnega nemškega prijateljstva, temuč posebnost dva moža Charles Dilke in Chalemel Lacour, ki se tudi bratita in snujeta silno novo zvezo mej Angleži in Francozi.

To je Ahilejeva peta Nemčije, poslednje je prijaznost, ki je zvalila našega vnanjega ministra k posvetu v Bismarkovo naročje. Kaj se bode skuhalo v tej nemški kuhinji, še ne vemo prav, a to je gotovo, da Slovanom avstrijskim nič koristnega. Kdor se brati z najhujšimi našimi sovražniki, ne more pomagati nam, ako bi imel tudi najboljšo voljo.

Izmej političnega zagrinjala shoda teh mož se prikazuje že tudi tretji zaveznik, to bi bila Italija.

Jasno nam je iz tega, kdo so prihodnji naši prijatelji in kaj imamo od njih pričakovati. Nemec in Lah, državi, ki prežita že leta in leta po razdvojenosti naše državi, naj jo ščitita posled! Čudno in neumljivo.

Naravno je, da si Italija zadnji čas tudi zadovoljno roki mane. Kaj jej more prijetnejše biti kot povabilo v koncert dveh mogočnih velevladstvij, posebno v času, ko se obrača Francoska od nje.

Politikarji niso baš slabi, Italijani, tega nas uči zgodovina zadnjih trideset let. Kar si ne morejo pridobiti z orožjem v roci, to skušajo s politično barantijo. In nemogoče nij, da tudi v zadnji zvezi prikupčujejo, ko bi Avstrija prišla v zadrego, svoje „neodrešene“ dežele. To bi bile po ceni. Trient in naše slovensko obrežje naj bi bila plača takovemu prijatelju? Zoper prvo nánamo posebnega narodnega interesa, a z drugi n bi izgubilo na vsak način tudi Slovenstvo in Slovanstvo.

„I nostri pensieri in lui dormir non pono.“ S temi Tassovimi besedami se tolažimo zdaj, ali drugače rečeno, da je in ostane naše irredentovsko prijateljstvo morda le njihov „pium desiderium“, ker jim manjka sicer poguma, zadovoljiti svoje „neodrešence“.

Dalje se spreminja situacija tudi v vzhodu. Varuj nas Bog, da bi bilo poslednje cesarjevo potovanje vnanje-političnega pomena, ker bi kazalo, da ne zaupamo več naši najboljši zaveznici Rusiji. Tudi podunavsko vprašanje je kritično in kaže, da celo po kraljevi kroni hlepeča Rumunija nij naša prijateljica, ker ima za soboj zaščitnico Francosko.

Še malo dnij in prepriča nas brodivje v Adriji, kakov je pravi evropski koncert. Za zdaj nas ne zadovolji zveza Avstrije, Nemčije in Italije in nasprotno Anglije, Francoske, Rusije in brez dvoma še nekaj manjših držav. Mi le naši vladi naglašamo, kar smo storili že tolikokrat: „Tu, quid populus numero maximus tuus desideret, audi!“ L—s.

Listek.

„Pedagogični pogovori.“

[Dopis.]

Nedavno je „Slovenski Narod“ naznanjal to knjigo, obetajoč, da pozneje izpregovori obširneje o njej. Denes izpolnjuje svojo obljubo.

Človek, hraneč v sedanji viharnej in materijalnej dóbi živo ljubezen do slovenskega slovstva, gotovo z veseljem pozdravlja vsak nov plod na našem slovstvenem polji, bodi si v tej ali onej stroki. Zato smo tudi mi s pravo radostjo prebirali in prebrali knjigo g. Jos. Ciperlovo.

Akopram so ti „Pedagogični pogovori“ le ponatis obširnejše zbirke iz „Učit. Tovariša“, kjer smo jih pozorno čitali prej že posamezno tiskane, vendar nam je reči, g. Močnik je imel dobro misel, ker jih je zbral, da jih mogó čitati sedaj tudi rojaci, katerim ne prihaja „Učit. Tovariš“ v roke.

Dodal je knjigi gosp. Močnik kratek a jedrovit proslav. Na vsem mu bodi lepa hvala!

Dejali smo, da so nam ti „Pedagogični pogovori“ prav po vseči, in kako bi nam ne

lili? V njih izreka tehtne in mnogokrat filozofsko-duhovite svoje misli in nazore o vzgoji izlasti naših dnij mlad učitelj, kateri se je iz ljubezni posvetil svojemu vzvišenemu pozivu in ki z bistrimi očmi opazuje svet in življenje. In tako je prav. Želeti je samo, da bi našel g. Ciperle mnogo posnemalcev, osobito mej mladimi svojimi tovariši. Naše pedagogsko slovstvo néma še svojega Komenskega, Sailerja, Pestalozzija in Diesterwega, nam niso še pisali možje à la Fénelon, Rousseau in Dupanloup. Ako se oziramo v minolost svojega pedagogskega slovstva, nam je najprej s ponosom zabeležiti blazega škofa Slomška, mnogo in mnogostranski delujočega v tej stroki, a za njim ima prvo mesto g. A. Praprotnik, ustanovitelj „Učit. Tovariša“ ter znan prijatelj mladini, in potem nam je pohvalno imenovati vrlih gospodov učiteljev: M. Močnika, Iv. Tomšiča, Iv. Lapajneto in dr. Vsi ti domoljubi so se svojimi zdravimi spisi zelo pripomogli, da se je iz šolstva po Kranjskem in po sosednjih deželah izgubila „kita“ starih školnikov, katera ne pristoji našega časa zahtevam.

Omenjenim pedagogskim pisateljem se je pridružil g. Ciperle. Njega „debut“ na svojem polji je srečen, vendar to naj duhovitega mladega rojaka ne odvrča, z daljnimi temeljitimi studijami širiti krog svojim idejam in natančneje opazovati življenje v raznih družvenih razmerah. Toda izpregovorimo o g. Ciperlovem zanimivem deli samem.

Dejali smo, da so ti „Pedagogični pogovori“ ponatis iz „Učit. Tovariša“. Nekamo čudno je, ako beremo v knjigo združen broj sestavkov, kateri so izhajali na dan v kacicah novinah od róka do róka. Sestavki po novinah se največ beró naglo, da ne rečemo površno, izpregleda se marsikaj ne dovolj utemeljenega, izpregledajo male zmote, a vse to je drugače, ko nam podaja pisatelj svoje posamezne članke urejene v knjigi. Tu je treba, da takovi članki stvarjajo organsko celoto ali konči broj završenih duhovitih sestavkov, da nam je po njih móči natančno sodbo sklepati o predmetih in o pisatelji. Ne pravimo sicer s tem, da g. Ciperlovi sestavki v necem smislu nemajo neke splošne vodilne misli, saj se manj ali bolj obširno sučejo vsi na pedagogskem polji, tudi veje po mnogih mestih časih

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. septembra.

Kakor se „Pester Lloyd“ dné 22. t. m. z Dunaja piše, grof Taaffe še zdaj nij misli opustiti, narediti neko posredno stranko, ki mu bode, kadar bode treba, tudi pred sedanjo večino pomagala. Dalje se češkim listom žuga, da je celo ministerstvo složno zoper vsa „prenagljenja“, naj torej ne napenjajo loka preveč. — No, preneglosti se tej vladi pač ne more očitati!

V **hrvatskem** saboru je bilo dné 21. t. m. posvetovanje o dr. Vrbaničevem predlogu, ki nabrāja nezakonitosti magjarske vlade proti Hrvatom: zlasti, da se proti nagodbenemu zakonu magjarski jezik sili v hrvatske telegrafne, poštne in železnične urade, a hrvatski jezik, ki ima v vseh uradih hrvatskih prednost, da se izrija. Ban Pejačević obeta v pismu, ki ga je Živković čital, da hoče smatrati za svojo dolžnost, posredovati pri skupnej (magjarske) vladi, da se te nezakonitosti odpravijo. Miškatovič poziva predlagatelja, naj svoj predlog oporeče in počaka tako dolgo, da bode novi ban, ki obeta pomoči, pokazal kaj bode storil. — Glasovalo se je potem vendar o Vrbaničevem predlogu, ki je padel z 20 glasi proti 47.

Vnanje države.

Albanci nečejo udati se in videti je, da bodo rajši pustili, da se Ulcinj sestrelji, nego da bi ga brez boja zapustili. — Govori se, da so angleškega konzula iz Skadra izgnali.

Iz **Aten** se javlja, da je grška armada uže 60.000 mož močna. Vseučilišče v Atenah ostane zaprto zaradi vojnih dogodkov. Džzdaj je 100 študentov v armadi.

Ministerska kriza na **Francoskem** obrača pozornost vsega sveta na se. Nihče ne dvomi, da je padel Freycinet samo zavoljo svojega govora v Montaubanu, kjer je preveč naglašal mir proti Gambetti, ki je v Cherbourgu prej navestil vojsko z Nemci, kadar pride čas. Nesloga z Gambetto, čegar vpliv vedno raste, v vprašanji zaradi marčnih dekretov o duhovnih bratovščinah, je le bolj vnanji vzrok krize. — To se ve, tako brz tudi po padu Freycinetove vojske še ne bode, ker Gambetta čaka ugodnega časa, vendar „miroljubnih“ in sebi protivnih ljudi nehče na čelu vlade. —

Zadnji telegram iz Pariza pak uže poroča, da je Ferry imenovan za naslednika Freycinetu v predsedstvu ministerskem a vnanje ministerstvo da prevzame Barthelemy Saint Hilaire.

res visok filozofski duh, dalje se javlja isto tako v obravnavanju predmeta mnogo nenavadnega bistrumja; vendar mnogo je preveč „prima manu“ načrtanega, prejednostransko obravnanega in premalo utemeljenega. Videti je, da g. Ciperle še nij prežl tiste dōbe, katero Nemci nazivajo „Sturm- und Drangperiode“, v katerej, pobijajoč jeden ekstrem, človek pada v drugi, zato je tudi naš g. pisatelj zdaj velik realist, zdaj pesniško navdahren idejalist, a vsegar kažoč plemenit značaj, ki se bori za najvišje svetinje človeštva z mladostno ognjevitostjo in hvalovrednim entuzijazmom. Ostati utegne g. Ciperle tudi v bodoče zvest svojim vzorom, toda poznejše se bode v marsičem modifikoval, svoje misli v mnogokaterem oziru ukrotil in motril svet s čistejšim, mirnejšim pogledom.

Člankov strogo pedagogskih g. Ciperlovih, v katerih se nahaja marsikatero zlato zrno, ne presojamo, nego tu nas je volja nekoliko izpregovoriti o tistih sestavkih, katerim so predmet splošno zanimiva vprašanja, kakor na pr. vprašanje o ženskej emancipaciji, o tako starej pa vendar večno novej ljubezni, nabrazenejših stanovih in o romanih v novejšem slovstvu.

Neizmerno smešno rolo igra **nemški** diplomat in „zaupni mož“ Bismarkov Varnbüler. On je zdaj prisiljen priznati, da je po babje brbljal tja v en dan, ko je francoskega bivšega ministra Waddingtona obdolžil bil, da je rusko ponudbo zveze izdal Nemcem. Varnbüler je — kakor se „Agence Havas“ iz Stuttgarta piše — prisiljen povedati, da nij nikoli nič uradnega poročila o tem dobil, temu le to ponavljal, kar je v časnikih bral. Najbrž je menda Varnbüler mislil tako kakor pred nedavnim naš Schwegel, da kar on v Ludvigsburgu govori, ostane mej štirimi stenami, „zaupno“ povedano, da se njegovim nemškim volilem malo koža ježi, pa bo! Ali dan denes je čas novin in telegrafa. Nič ne ostane „zaupno“ kar je političnega, nego gre v svet, ki je zelo kritičen tudi Nemcem nasproti.

Italijani so 20 t. m. na mnogih krajih praznovali desetletnico zedinjene Italije. Da je pri tej priliki spet marsikatera „iredentovska“ laška želja po našem avstrijsko-slovenskem primorji izrekla se, to se razume po laškem običaji.

Dopisi.

Z Dunaja 20. sept. [Izv. dop.] (Slovenska obrtniška šola na Gorenjskem.) Iz dobrega vira sem slišal, da hoče naučni minister Conrad na Gorenjskem (kje, nij bilo še rečeno) na državne stroške ustanoviti obrtniško šolo za hišno industrijo. Učni jezik bi bil slovenski.

Pri velicem talentu Slovencev za mehanična dela, pri tem, kakor se je razna hišna industrija na Kranjskem uže brez uka in šole lepo razvila, bila bi taka šola velik dobiček za Kranjsko. (Bila bi le želeči, da bi se g. minister ne premislil, temuč svojo namero malo bolj hitro izvršil, nego li izvaja posledice znane resolucije o slovenskih šolah, katere sta v deželnih zborih obetala dva c. kr. deželna načelnika vlade, štajerski namestnik Kubeck, in kranjski dež. predsednik Winkler, a mi ne vidimo še ničesa izpolnjenega. — O obrtniškejšoli imajo tudi „Novice“ telegram z Dunaja. Ured.)

Iz Celja 19. sept. [Izv. dop.] „Slovenski Narod“ je zadnjekrat samovoljo nekaterih občinskih pisarjev omemil. Evo eklatantnega dokaza, da je resnico govoril.

Občina Grižka je zaradi nekega dekleta,

katero je v Braslovčah utonilo, in katero je Savinja do Grižkega mosta prinesla, nemški račun za pogreb občini Braslovče poslala.

Občina Braslovška je odpisala, ker je njeni uradni jezik slovenski, da ne sprejme nemškega dopisa od slovenske občine Grižke.

Občina Griže misli občino Braslovško se sledečim dopisom na okrajno glavarstvo v Celji denuncirati:

„Zahl 339. K. K. Bezirkshauptmanschaft! Aus den Instehenden hierse'tigen Zuschrift ist zu ersehen, dass dieser Gemeindeamt bei der Gemeinde Frasslau um Einbringung der kosten rücksichtlich das hier im Sannflusse aufgefundenen Mädchens Maria Šmais angesucht hatt. Aus der jenseitigen Bescheidung aber ist zu ersehen dass der Gemeindeamt Frasslau an eittlen National Hader kränkelt man bittet dasselbe anzuweisen Instehnnden Betrag sofort einzubringen und anher abzuführen. Gemeindeamt Greis 27. Juli 1880. Der Gemeinde Vorsteher Mathias Golanšek, durch Kočevar m. p.“

Ali naše okrajno glavarstvo Celjsko je bilo mnenja, da bedasti diktator tega dopisa bolj „kränkelt“ kakor narodna občina, ker je županstvo Braslovškemu prijazno v lepej slovenščini pisalo, naj s starši omenjenega dekleta zapisnik naredi in okrajnemu glavarstvu pošlje, kar je občina Braslovška se ve da tudi v lepej slovenščini storila.

Človek, kateri ne pozna razmer, mislil bi, da je v Grižah kaka kolonija Germanov, ali tam švabi, kakor smo od dobrega vira zvedeli, neki pisar, kateri je tudi v bližnji tržkeji občini za župana.

Kakor se mi je pripovedovalo, je občinski odbor Grižki v svojej seji leta 1877 sklenil, da je uradni jezik v občini Grižkeji slovenski. Kako je mogoče, da se poštena slovenska občina in zavedni narodni odbor po javnosti smeši in osramotuje?

Župan Griški, kakor se čuje pošten narodnjak, ne zna pisati in je nemškega popolnem nezmožen. Ali občinski pisar ima na domu v bližnjem trgu občinski štempelj, sprejema in odpisuje veliko občinskih grižkih aktov in podpisuje za predstojnika, ki nemškega jezika ne zna: durch a. Dobil si je pa v omenjenem trgu pomagata, kateri je tam pri njem za občinskega slugo in kateri sliši na ime r, in kateremu odgovorni občinski pisar Grižki diktira.

O ženskej emancipaciji se je uže toliko pisalo, ta beseda se je uže tolikrat rabila v poljubnem smislu, da je težko iz vseh teh često duhovitih razprav (glej: Johna Stuarda Milla) posneti pravi pojem ter določiti pristojno mēr in mejo, črez katero bi smela po starih šegah in mislih stopiti ženska in koliko jej je dovoljeno vzdigniti se nad krog svojega poziva. —

Čemu je sedaj toliko žensk po telegrafskih in poštinih uradih, po tiskarnah, učiteljic itd. (celo ta način emancipacije menda ne prija g. Ciperlu?) Vzroka tej prikazni nam je iskati v sedanjih društvenih razmerah, in da bi Sokrat, modrak nekdanjih Grkov, o teh razmerah majal z glavo, je verjetno, nikakor si pa tega misliti ne moremo, da bi ta pravicoljubivi mož, živeč v našej dōbi, temu se čudom čudil. Dekle, katero po svojem stani in naobraženosti ne more opravljati trdega pōsla, ker tudi fizično nij sposobno za to, in ker dalje nema dote, da bi se omožilo, (sedanji ženihi ljubijo izlasti polne močnice!) gre v pripravnico, k pošti itd., da se jej posreči dobiti svojemu stanu in svojej naobraženosti primerno službo. Vprašajmo jih, tiste gospice po šolah in po različnih uradih, če bi ne bile

rajše ljubeče soproge, skrbne gospodinje v obiteljskem krogu, nego li, da jim je — devicam samicam — učiti, telegrafovati, oskrbovati pošto itd.? Je pa-li tu res taka nesreča človeštvu, kakor se vidi g. Ciperlu, ker ženske vršijo dela, katera so prej bila izročeno jedino moškimi, da si rajše pošteno služijo kruh, nego da bi zapale pregrehi in tožno pogibale dušno in telesno? Velika mesta nam dajejo bašti v tem oziru mnogo poučnih primer.

V ljubezni se nam kaže g. Ciperle prevelikim realinom. Komu je mōči ljubezen, katera je tako stara kakor človeštvo, do dobra spoznati, kdo jo more preiskati, kdo deti v sistemo ali jej stvariti določeno lice? Na tisoč načinov se izraža, baš tolikrat se je uže opevala, počenši s pevcem „visoke pesni“ do poslednjega liričnega pesnika naših dnij. Anakreon in Preširen, Hafis in Boris Miran, vsi se mej soboj nekako dopolnujejo. Neizmerno je kraljevstvo ljubezni, ona ne obsega samo ubozega človeškega srca, nego vso prirodu. Opozarjamo tu na izvrstno knjigo: „Fisiologia dell' amore“, katero je spisal Paolo Montegazza. Po g. Ciperla misli bi v ubozem človeškem rodi ne imela pravice ona ljubezen, o katerej pojō pesniki, da je

Mi stavimo po dobrih informacijah na G..... a prašanje: kdaj je njega občinski odbor Grižki pooblastil zadeve Grižke na svojem domu po njem ali po njegovem diktiranju od svojega občinskega služabnika tam „durch..... a“ ali „durch K..... r“ uradovati? Dalje, kako se on podstopi slovensko občino in slovenskega župana, nemški nezmožnega, pred javnostjo na smeh poviti? Za koga je potem občinski odbor? On sklene slovensko uradovanje in plačani pisar taiste občine smeši slovensko uradovanje javno in uradno kot „an eitlen National Hader kränkelt!“

Občini Grižki pa svetujemo na se ne da pred svetom smešiti, naj voljeni odbor dobro pazi, kaj se uradno piše v njegovem imenu in da se njegovi sklepi izpolnjujejo; naj se občinskemu pisarju naroči, da se strogo občinskih sklepov drži in slovensko uraduje ter naj vsak akt dva pisanja zmožna občinska svetovalca podpišeta kajti kakor se zdaj vidi, je delovanje v imenu občine grižke vse graje viedno. —

Iz Podgrada v Istri 21. sept. [Izv. dop.] Predvčerajšnjem je umrl v Podgradu v Istri trgovec g. France Šabec. Bil je pokojnik velik dobrotnik ubožnega ondotežnega ljudstva in ima največjo zaslugo v tem, da je s svojim poštenim delom rešil narod oderuškikh rok. Domača podvzetja je, kolikor mogoče, v prvej vrsti podpiral, ter iskal zveze največ z narodnimi trgovci, s katerimi, kakor tudi z nasprotniki, ako je uže z njimi posla imel — je slovenski dopisaval. — Mož jeklenega značaja, bil je največja podpora narodnemu gibanju v gorenji Istri, kar pričajo razne soglasne volitve. Narod zaupal je poštenjaku, kakor malokateremu. Tudi njegova trgovina slovela je na daleč. — Narodna društva podpiral je krepko; bil je ustanovnik in poverjenik „Matic“, poverjenik „družbi sv. Mohora“, poverjenik družbi „Hrvatskih ljudi v Istri“, zaupni mož „Slavije“, odbornik „Edinosti“ itd. — Prerano ga je izgubil narod v obče, a osobito Podgradska okolica, kjer ga je ljudstvo sploh „svojega otca“ nazivalo. Tako moramo spet staro slovensko tožbo peti: maio imamo izvrstnih narodnjakov, pa še te nam rada prerana smrt pobira! Večnaja mu pamjat!

H. D.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Kranj 23. septembra. Denes zjutraj je naše mesto obiskal c. kr. deželni predsednik Winkler. Bil je slovesno sprejet od župana, od mestnega odbora, od dekana, od požarne brambe, od mestne šole in celega prebivalstva. Govori so bili slovenski, mesto je vse v zastavah, vse praznično, sijajno, radostno! Živio Winkler!

Domače stvari.

— (Slovensko učiteljsko društvo) je imelo včeraj občni zbor. Udeležba je bila primerno velika. Učitelji so sklenili resolucijo, naj se na učiteljskem pripravišči uvede slovenski jezik kot učni jezik. Obširneje poročilo je nam za jutri obljubljeno.

— (Še zmirom nemške profesorje na slovenske gimnazije!) V dunajskem uradnem listu beremo: Minister za bogočastje in nauk je imenoval suplenta na prvej nemške državnje gimnaziji v Brnu Josipa Wenzela za pravega učitelja na državno gimnazijo v Gorico!

— (Iz Postojne) se nam piše: Tukaj nameravajo požarno stražo ustanoviti. Kakšne barve bode ta jako koristni in potrebni inštitut, kaže se uže sedaj, kajti dr. Deu figurira kot aranžer. Ta gospod se pač povsod tam vmešava, kjer bi se brez njega prav lahko opravilo in bolje.

— (Volitev župana.) V Bukovici, okraja Litjskega, je bil te dni za župana voljen Nace Kutnar, za svetovalca pak Franc Strmec in Anton Rojec.

— (Iz Konjic) piše g. Ladislav Posek v „Tagespost“, da so včeraj gruntu davka na Štajerskem previsoke, skoro za pol višje nego na Kranjskem. To nij prav, zoper to se mora odločno ugovarjati, to je res. Ali g. Posek je pozabil povedati, da so bili v cenilnih komisijah skoro sami njegovi politični prijatelji, njegove stranke agitatorji.

— (Požiganje.) Potepuh Janez Hlebec je 9. julija t. l. iz maščevanja ker nij prenočišča dobil, zažgal kozolec Josipu Škarji v brežkem okraji. 20. sept. je bil pred celjskimi porotniki na šest let uječe obsojen.

— (Razglas o Maticnih zadevah.) Od odbora „Matic Slovenske“ se objavlja:

„Ker nekateri društveniki „Matic“ s svojimi doneski zaostajajo in se s tem zastanek od leta do leta množi, spoznal je odbor za potrebno, zastanek vsacega društvenika do konca 1879. leta likvidirati. Vsled tega se ustanovnikom in pa društvenikom v takih krajih, kjer Maticni odbor néma poverjenikov, razpošiljajo izterjalni listki naravnost, drugi jih pa dobivajo po svojih poverjenikih, katerim so se v posameznih zavetkih poslali s prošnjo, naj jih jim pa po pošti pošljejo in tako odbor pri izterjevanji v poslanem izkazu zaznamovanega zaostanka podpirajo. Če se pri tem kaka pomota pokaže, naj jo blagovoljno odboru naznani. Odbor „Matic“ se s trdnim zaupanjem nadeja, da ga bodo gospodje poverjeniki tudi v tej težavnej, a za „Matic“ jako važnej nalogi po svoji moči podpirali, kajti le z druženo močjo je mogoče zaželeni potrebni red v „Maticne“ finance vpeljati. Omeniti pa je odboru treba, da se tu in tam v dotičnem izkazu nahajajo „Maticni“ dolžniki, kateri v dotičnem poverjeništvu v zadnjem „Letopisu“ tiskani niso. Ta razloček izvira pa od tod, ker se je v teku pričujoče likvidacije pozvedelo, da so se dotičniki iz družih krajev tja preselili. Naj tedaj to gospode poverjenike nikakor ne moti. Apeliramo pa tudi na rodoljubje gospodov društvenikov, ki so „Matic“ še kaj dolžni, naj blagovolijo svoj dolg brez daljnega odlašanja takoj poravnati, in če mislijo, da je o tem kaka pomota, jo odboru naznani. „Matic“ je le tedaj mogoče svojo dolžnost na vse strani o pravem času spoiliti, ako jej doneski društvenikov o pravem času in popolnem dohajajo. Omeniti je dalje tudi še to, da nekateri društveniki mislijo, da so društveniki le tistega leta, v katerem so svoj letni donesek odrajtali. Ali temu pa nij tako, kajti po „Maticnih“ pravilih je „Maticni“ društvenik: „kdor ko ustanovnik plača 50 gld. precej ali v petletnih obrokih, — potem kdor se kot letnik zaveže, da bode „Matic“ plačeval po 2 gld. na leto, — knjižnice in družbe pa so nesmrtni društveniki, če plačajo 100 gld. ali precej ali pa v petletnih obrokih, — zraven teh so še tudi častni udje“. — Če tedaj kdo za to ali uno leto knjig nij dobil, zato še nij prestal biti „Maticni“ društvenik in nij še odvezan plačila svojega obljubljenega doneska, ampak on more le zaostale mu knjige od „Matic“

„duše sladka mana“, krepčajoč jo v viharjem življenji.

Ako je pa g. Ciperle kar se tiče ljubezni realist, imenovati ga smemo skoraj idejalista kar se tiče ženske vzgoje aristokracije ali sploh naobraženih stanov. Premalo se ozira na vladajoče razmere in bi najrajše tu vse videl osnovano po enem vzorcu. Po g. Ciperla uku bi človek sodil, da je soprogi naobraženega človeka baš toliko znati, kolikor préprostej kmetici. Ali res nij ženske biti večje v drugih stvareh, nego li v tem, da ume sukati kuhalnico in šivanko? Ali naj popolnem zatira v sebi hrepenenje po razlaganju o delovanji prirodnih močij? Ali nema ničesar izvedeti o bitji in žitji ljudstev v minolih vekih? Ima li res smatrati muziko, poezijo itd. zgolj budalostni? Tajiti nij móči, da se je prav tu mnogo grešilo, da je pri mnogih ženskih izvišjih krogov vsa naobraženost (ako se sme tako nazivati) le nekaka „zlata pena“, krijoča samo koketovanje, gizdavost in pohlep po užitku, toda kdo bi dvomil, da se nahaja tudi mnogo žensk, katere poleg svoje višje naobraženosti ne puščajo v némar skrbí o svojej obitelji, ka-

tere so ljubeznive žené, skrbne matere in s katerimi občilo vpliva blažilno na vsacega človeka? Se vé je treba tu paziti na obične oblike vljudnosti, katerim se prišteva tudi „poljubovanje roke“ (horribile dictu!), o čemer piše g. Ciperle s takšno nevoljo.

O novejših romanih takisto izreka naš g. pisatelj svoj „anathema“. Izvestno je naopačna trditev, da so vsi novejši romani brez cene. Gospod bi rad ljubezen kar prognal iz njih. Ako romanopisec riše život svojega junaka, vendar ne more izogibati se ljubezni. Odprimo slovstveno zgodovino vseh narodov, in naši bodemo, da v njej ljubezen vselej igra odličn nalog. Po nazorih g. Ciperlovih bi se v romanih ne imelo opisovati ljubezensko življenje, nič romantičnega, nič tragičnega, nič vzvišenega, sploh nikaka poezija. Prav pravi on, da so mnogi novejši romani le spletenična slovstvena dela, da marsikaterega tudi sicer izvrstnega književnega proizvoda te vrste nij dati v roke ženske mladini, a saj tudi nijso pisani zanjo: Ona ima svoje slovstvo. Ko so vprašali Wielanda, bi li dal svoja dela svojim hčeram, da jih beró, je odgovoril,

„da bi sicer tega ne storil, da bi pa vzgajal svoje hčere takó, ka bi se, njega dela beroče, nikakor ne pohujšale.“ To je moder sovét vsem pedagogom in vzgojiteljem.

Završujoč svoje kritične opazke o g. Ciperlovej knjigi se ne moremo vzdržati, da bi hvalno ne omenjali njega izvrstno pisanega članka o „zarjavelih devicah“; toda kar se tiče njega mrznje do sinov „Abrahamovega rodú“, zdi se nam, da je zašel predaleč. Mi sicer nijsmo apologetje tega plemena, vendar méni li g. Ciperle, da nij tudi mej Židi dosta naobražencev, katerim nigdar ne rabijo óna obila in često v knjigi navajana proklinjevanja in rotenja? —

Sploh svedoči delo g. Ciperla, da je duhovit mož, dasi bode v poznejših letih mnogo tega, kar zdaj zagovarja in dovolj ne podpira, gledal drugače, in tudi obilo tega, kar zdaj zaméče, našel, da nij najslabše, nasproti pak se mu zopet pokaže, da mnogo ónega, po čemer hrepení njegovo domoljubno srcé, nij mogoče vresničiti in doseči.

—Ω—

terjati. Ud „Matici“ neha le še tedaj biti, ako umrje, ali se društvu izrečno odpove, ali pa če se po odborovem sklepu vsled § 3. „Matičnih“ pravil iz vrste družbenikov izbriše. Konečno se to: Nekateri društveniki mislijo, da so letnino za tisto leto odrajal, v katerem od „Matic“ knjige dobijo. Naj zaradi tega blagovoljno prejmejo to-le pojasnilo: Razpošiljanje knjig se iz mnogoterega vzroka včasih zakasni, tako, da se knjige še le po novem letu za preteklo leto razpošiljajo. V takih slučajih se je tedaj letnina le za preteklo, ne pa za tekoče leto plačala. Kjer so poverjeniki nastavljeni, imajo ti gotovo tudi svoje zapisnike o plačilih družbenikov; iz teh se vse lahko natanko razvidi. Naj častiti gospodje poverjeniki in posamezni gospodje društveniki to opomnjo blagovoljno na znanje vzemó.“

— (Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani in v Kranji.) C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani bo dné 2. oktobra dopoldne ob 9. uri na dvorišči gostilnice „zum baierischen Hof“ na dunajski cesti po očitnej dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljene plemenske junce in telice (10 do 14 repov) Muriškega (sivega) plemena; v Kranji pa dné 4. oktobra dopoldne ob 9. uri kakih 18 repov Belanskega in Pincgavskega (rdečega) plemena. Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se proda tistemu, kdor največ za njo dá, proti temu, da jo 1. koj plača in 2. se po pismu zaveže, da jo najmenj dve leti za pleme obdrži. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci. Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske, v Ljubljani, dné 22. septembra 1880.

— (Za Stanko Vrazovo svečanost) darovali so nadalje gg.: Matija Modrinjak, prošt v Ptui 5 gold., Anton Kocuvan, župnik pri sv. Vrbanu 2 gold., Franjo Jug, kaplan v Ptui 1 gold., Miha Planinšek, podvzetnik v Ptui 1 gold., dr. Jakob Ploj, odvetnik v Ptui 1 gold. Odbor: Ant. Jesih, blagajnik, dr. J. Geršak, predsednik.

Razne vesti.

* (Romanje v Meko.) Iz Sarajeva se je pred par dnevi več Turkov odpravilo na romanje v Meko. Iz mesta gredoč so peli izreke iz korana in novce metali mej ljudstvo. To romanje traje pol leta ter dobi vsak Turk, ki se vrne iz Meke, naslov „hadži“, ter sme nositi žolt turban.

* (Neroden lovec.) Učitelj J. Reiser je 18. t. m. šel na lov v knez Lichtensteinove gozde v Breitensteinu. Ustrelil srno ter se ta zvrne. Ker je pa še dolgo pojemala in se je R. bal, da mu naposled srna še uide, skoči k njej in jo udari s puškinim kopitom. Puška se pri tem sproži in krogla zadene lovca Reiserja samega v trebuh. Umrl je še tistega dné.

Dunajska borza 23. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	71	gl.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	gl.	65	kr.
Zlata rente . . .	87	gl.	90	kr.
1860 drž. posojilo . . .	131	gl.	—	kr.
Akcije narodne banke . . .	829	gl.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	283	gl.	30	kr.
London . . .	118	gl.	30	kr.
Srebro . . .	—	gl.	—	kr.
Napol. . .	9	gl.	42	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gl.	65	kr.
D. žavne marke . . .	58	gl.	25	kr.

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismeno željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

Izdatelj in urednik Makso Armič.

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gl.
6. „Iz dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Zahvala.

Vsem čestitim prijateljem in znanecem, ki so nam mej boleznijo in o smrti nepozabljivega nam ranjega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strijca, gospoda

Josipa Strzelba,

izkazovali globoko sočutje, ter se mnogobrojno udeležili res velikega izprevida, bodi najtoplejša zahvala. Slava vsem, ki ste umršemu podarili mnogobrojnih prekrasnih vencev, vzlasti hvala tudi gospodom Sokolcem za mnogobrojno udeležitev in gospodom pevcem „Narodne Citalnice“ za njihov veliki trud, ko so nam s svojih lepim in gniljivim petjem, tolažili žalostno srce.

(457) Žalujoci zapuščeni.

Hiša v Podnartu

tik železniške postaje, še skoraj nova, s ploščami pokrita, z vrhom, hlevom in magazinom, v kateri je sedaj gostilnica, se prostovoljno prodaja. Pogoji se izvedó pri posestniku Janezu Fisterju v Podnartu. (451—2)

V Gradisci št. 8

proda se prav po ceni močan pokrit samsk voz. (452—2)

Tuji.

23. septembra:

Pri Slonu: Sauer iz Trsta. — Pri Aichelburg iz Dunaja. — Portman iz Gradca. — Divojč iz Bosne. — Hmmebauer iz Dunaja. — Pri Maltet: Bachmeyer iz Dunaja. — Costa iz Celja. — Hertaus iz Trsta. — Feigl iz Dunaja. — Pri avstrijskem cesarji: Karlinovič iz Freimila.

Stanovanje.

V „Matičnej“ hiši št. 7 na kongresnem trgu se oddaje prvo in drugo nadstropje. — Več o tem se pozve pri Ivan Vilharju na „bavarskem dvoru.“ (458—1)

V gostilni „pri fajfi“,

(459—1) v Lingarjevih ulicah

se vsako sredo in soboto dobivajo

fršne pečene in kranjske mesene klobase.

➔ Dobra dolenska vina ➔

stanejo liter po 32 in 36 kr.

Fivo v steklenicah.

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

prireja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—12)

zobni zdravnik A. PAICHEL

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Čujte, glejte in strmite!

Zbog likvidiranja nedavno na nič prišle velike tovarne za britanija-srebro odda se sledečih 47 komadov od dobrega britanija-srebra samo za gl. 6.95, komaj za samo četrti del tega, kar je delo stalo, dakle skoraj zastoj, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami;
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa;
- 6 „ teških žlic za jedi od britanija-srebra;
- 12 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti;
- 1 masivni zajemalec za mleko od britanija-srebra;
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra;
- 6 kom. podnožnikov od britanija-srebra;
- 6 „ podstavkov, fino cizelirani;
- 2 krasna namizna svečnika od britanija-srebra;
- 1 košek za kruh, masivni, od britanija-srebra.

47 kom. Vseh teh 47 reči je izdelano iz najfinjšega britanija-srebra, ki je na celim svetu jedina kovina, katera ostane večno bela in se od pravega srebra tudi po 30 letnem rabljenju ne more razločiti, za kar se garantuje.

Razen tega se še dobi:

- 18 britanija-srebrnih nožev, vilic in žlic po 6 komadov, vseh 18 komadov samo gl. 3.75.
- 6 takih žlic za kavo preje gl. 3.—, zdaj gl. —.60
- 1 zajemalec za juho od brit. sreb. „ „ 3.—, „ „ 1.—
- 1 „ „ mleko „ „ „ „ 1.50, „ „ —.50
- 6 tas „ „ „ „ „ 5.—, „ „ 1.50
- 6 podnožnikov „ „ „ „ „ 4.50, „ „ 1.50
- 1 sladkornik „ „ „ „ „ 4.—, „ „ 1.20
- 1 par svečnikov „ „ „ „ „ 3.50, „ „ 1.20
- 1 „ „ večji „ „ „ „ 2.— in „ 3.—
- 1 zvonček „ „ „ „ preje gl. 4.—, zdaj gl. 1.—
- 1 kozareček za jaja „ „ „ „ „ —.60, „ „ —.30
- 1 solnjak in poprtnjak „ „ „ „ „ 2.50, „ „ 75
- 1 karantidelj za jesih in olje „ „ „ „ 3.50 in „ 4.50
- 1 orodje za žveplenke za na mizo, težko, od britanija srebra, preje gl. 3.—, zdaj gl. —.9 .

Priprava za kavo in čaj a gl. 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; klešče za sladkor a kr. 35, 50, 80, gl. 1.—; sadkorniki a gl. 2.—, 2.80, 4.—; sipalnik za sladkor a kr. 25, 40, 75, 90, gl. 1.—; karantidelj za jesih in olje a gl. 2.—, 4.—; škaltijice za suovo maslo a kr. 75, 90, gl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.—; in še mnogo drugega blaga.

V dokaz, da moje naznanilo

nij sleparstvo,

zavežem se s tem javno, da, ako blago ne bi bilo po volji, je vzamem brez ugovora nazaj. Omenjam tudi mnogo meni pripisanih zahvalnih pismen, katera si bodem dovoljeval polagoma objavljati. — Kdor hoče tedaj dobiti dobro in solidno blago a ne slabo za svoj denar, naj se obrne samo na jedini kraj za naročitev za vse ces. kr. avstro-ogerske provincije pod naslovom:

General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken

A. FRAISS,

Wien, Rothenthurmstrasse 9, gegenüber dem erzbischöflichen Palais. (302—7)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.